

av. A. 68. 970
Cota: 1082.

1082.

10607

MUZEUL

DE

ISTORIE NATURALĂ

DIN

BUCUREȘTI

DE

Dr. GR. ANTIPA
DIRECTOR

99937

8

1913-
c. 161

CU 16 PLANȘE ÎN AUTOTIPIE

BUCUREȘTI

Inst. de Arte Grafice CAROL GÖBL S-sor I. St. Rasidescu
16, Strada Paris, 16

4823.

1918

942
7

1961
L

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ
BUCUREȘTI
COTA.....1082.....

CONTROL 195

B.C.U. Bucuresti

C1913

RC/86/03

PRINCIPIILE ORGANIZAREI MUZEULUI

În București — ca și în mai toate capitalele — există încă dela 1836, un Muzeu din Istorie Naturală, care până la 1893 era instalat mai întâi în clădirile dela Colțea și apoi în 3 săli din aripa dreaptă a Universității.

Colecțiunile acestui Muzeu se compuneau dintr'o grămadă de animale mai mult sau mai puțin rău împaiate — Mamifere, Păsări și câțiva Pești, — câteva preparate uscate anatomice și foarte multe monstruoziități de oameni și animale — copii cu 2 capete, miei cu 8 picioare etc. — cari erau trimise din toate părțile țării și păstrate aci — deși n'aveau nici o valoare științifică — ca «curioziități».

Starea acestor colecțiuni, în afară de vreo 20—30 Exemplare, era astfel că desigur nu meritau să fie expuse într'un Muzeu, iar moliile se încuibaseră atât de tare în exemplarele împaiate, încât constituiau un permanent pericol pentru noile achizițiuni.

În anul 1893, când am fost numit Director al Colecțiilor Zoologice, prima mea intențiune a fost de a distruge cât mai în grabă o mare parte din vechile colecțiuni și de a le înlocui cu exemplare noi de valoare. Pentru organizarea noului Muzeu se închiriasse atunci o casă privată mai încăpătoare în str. Polonă No. 19 (fosta legațiune germană) și s'au transportat acolo colecțiunile. Aci, a rămas Muzeul până în anul 1906, când s'a instalat apoi definitiv în noul local dela Șosea.

A fost o luptă grea până am putut obține fondurile necesare ca să construim acest nou local, și numai grație Marelui nostru Rege Carol și neuitatului său Sfetnic Dimitrie Sturdza, a putut această clădire, atât de necesară pentru desvoltarea noastră culturală — și

cea mai efină construcție din țară — să fie ridicată. Curios lucru, că tocmai atunci când se cheltuiau milioane pe construcțiuni de palate inutile, nu se putea găsi nici măcar modesta sumă de 350.000 lei — repartizată și aceasta pe 3 exerciții bugetare — pentru a dota țara cu un Institut atât de util.

Scopul acestei lucrări nu este însă de a arăta în ce mod ne-am putut procura colecțiunile de care dispunem astăzi și a căror valoare se urcă acum la vr'o câteva milioane. Continue călătorii în toate părțile țării, la toate coastele mărilor europene, etc., permanente legături cu toți comercianții mari de naturalii din lume, bune relațiuni cu tot felul de colecționari, vânători, pescari, exploratori și cu instituțiunile științifice, o cerșetorie neîncetată și a. m. d., toate acestea și alte mijloace au contribuit — fiecare în felul său — pentru a agonisi și a completa colecțiunile Muzeului astfel cum sunt ele astăzi.

Pe de altă parte însă, și organizarea unui bun laborator taxidomic cu un preparator îndemânat, educația personalului la lucrări muzeale și organizarea unui atelier propriu de tâmplărie, ne-au dat putința să preparăm obiectele adunate și să le facem apte de a fi expuse într'un Muzeu. Cu toate că aveam un personal foarte redus — la început era numai un preparator și doi servitori, pe lângă care s'au adăogat numai târziu încă doi asistenți — s'au putut cu modul acesta înmulți colecțiunile atât de tare încât în 1906 am putut umple cu ele aproape în întregime noul local, de 3×2000 m. p. suprafață. Astăzi numai colecțiunea publică este expusă în 25 de săli, în dulapuri mari de fier cu geamuri de cristal, a căror față are o lungime de 1 Km. 116 m.

Nu însă bogăția colecțiunilor și modul cum au fost ele adunate — în această privință mai toate muzeele au procedat în același chip — ci mai cu seamă modul întrebuintării acestor colecțiuni pentru organizarea unui muzeu, care să corespundă la anumite scopuri pentru înlesnirea cercetărilor științifice și pentru popularizarea științei, este aceia ce cred că ar putea să intereseze mai mult la Muzeul nostru.

În cele ce urmează dar, mă voi sili să arăt în scurt motivele cari m'au făcut să dau muzeului nostru această formă și organizare și să aranjez colecțiunile în modul cum se văd aci expuse.

După cum se știe, muzeele cele mari de Istorie Naturală și-au luat naștere în cea mai mare parte din vechile «Cabinete de Naturalii», «Camere de Rarități» etc. în care se conservau și se expuneau — cu mai multă sau mai puțină regulă — «Curiozități», «Mineralii», «Comori de ale Naturii», Colecțiuni adunate în călătorii din diferitele părți ale lumii, etc. Ele serveau pe atunci mai mult pentru a mări splendoarea unei rezidențe decât pentru scopuri științifice și de instrucție. Numai necesitatea de a rândui aceste colecțiuni a adus în capul acestor Institute oameni de știință, cari apoi încetul cu încetul le-au transformat în actualele muzee, servind scopurilor de știință și instrucție.

În toate muzeele cari s'au format în modul acesta, s'a rânduit materialul după *Systema zoologică*, aplicându-se cu severitate principiile de clasificățiune. Cu cât era adunat mai mult material, cu cât colecțiunile erau mai complete, cu atât muzeul era mai bine apreciat. Pe atunci domnea părerea cunoscutului naturalist Schlegel din Leyden (Olanda) că «un muzeu trebuie să fie ca o carte deschisă în care vizitatorul să poată găsi totul». Astfel se vede încă și astăzi, tocmai în vestitul muzeu de Istorie Naturală din Leyden, că colecțiunile de animale expuse conțin totul — până la cele mai mici varietăți — așa că unele specii sunt reprezentate prin câte 50—60 și chiar mai multe exemplare; aci treci prin săli întregi fără a putea vedea decât câte o mică grupă. Acest mod de expunere se mai întâlnește încă la marele muzeu de Istorie Naturală de la Jardin des Plantes din Paris, precum și la altele din muzeele mari europene.

O asemenea bogăție poate desigur să fie foarte binevenită pentru un specialist care lucrează asupra unui subiect determinat, pentru orice naturalist însă care vine să și capete o privire generală, o asemenea colecție este obositoare, iar pe un laic nu poate decât să l'amețească. El poate cel mult să se sperie de imensitatea acestei științe, desigur însă că din vizitarea unui asemenea muzeu nu poate învăța nimic sistematic.

Este un mare merit al decedatului Director al muzeului de istorie naturală din Berlin, Profesorul K. Möbius, de a fi arătat că numai atunci își pot îndeplini muzeele dublul lor rol când *colecțiunile*

științifice — în care trebuie să se constituiească mari depozite de materiale științifice spre a sta la dispoziția cercetătorilor specialiști din diferitele domenii — vor fi cu totul separate de *colecțiunile publice*, care au a servi pentru instrucție și popularizare.

O colecțiune publică trebuie să conțină numai *tipuri alese*, lăsând la o parte toate obiectele de importanță secundară, pentru ca să nu se piardă privirea generală asupra întregului și să se arăte vizitatorului numai esențialul. Möbius a și organizat micul său muzeu din Kiel după aceste principii și apoi a aplicat aceleași principii la organizarea muzeului de Istorie Naturală din Berlin. Pe acesta însă l'a găsit, în momentul când a fost el chemat ca Director, din nefericire aproape gata construit, așa că — cu toate silințele excelentului său architect, decedatul Baurat Tiede — nu a mai fost cu putință să se aplice în totul proiectele sale.

Acesta a fost primul principiu pe care l'am aplicat și eu la muzeul din București separând cu totul colecțiunea științifică de colecțiunile publice.

De aci înainte însă tocmai începe greul: cum să se organizeze aceste două secțiuni pentru ca fiecare din ele să poată corespunde cât mai bine scopului ei?

Intrucât privește *secțiunea științifică*, chestiunea e mai ușoară de rezolvit; pentru aceasta e nevoie numai de camere bune și uscate, cu dulapuri ermetice în cari colecțiile să se păstreze înmagazinate și unde să existe locuri comode de lucru pentru oamenii de știință, fără totuși a se îngriji de estetică sau alte asemenea considerațiuni.

Mai greu este a organiza o *colecțiune publică* care să corespundă menirii ei și care trebuie să fie în stare de a interesa de o potrivă atât pe laic cât și pe omul cult și chiar pe specialist.

Vechea metodă — care se practică și astăzi în cele mai multe din muzeele cele mari — de a clasifica colecțiunile și a le așeza una după alta, după sistemul natural, nu poate să îndeplinească suficient un asemenea scop. Sistematica singură e prea fadă și satisface numai pe foarte puțini dintre vizitatorii unui muzeu. Mulți dintre aceștia ar dori să știe câte ceva mai mult despre animalele expuse decât numai

numele latinești și poziția lor în sistema zoologică: Unii ar dori să mai știe cu privire la aceste animale câte ceva despre Habitatul și felul lor de viață, despre rolul ce au a' l juca în natură, despre comunitățile de viață ce le formează ele, despre foloasele și vătăările ce le aduc omului sau despre raporturile animalelor între ele, etc; alții ar dori să se informeze mai mult despre evoluția regnului animal, despre raporturile de înrudire ale animalelor între ele, despre capacitatea lor de adaptațiune și despre migrațiunile ce le fac, despre dezvoltarea lor individuală și organizațiunea lor internă, etc.

Astfel de defecte în organizațiunea colecțiilor publice se simțesc din ce în ce mai mult și nu au lipsit nici încercările într'o direcție sau în alta de a compune colecțiunile astfel încât să poată corespundă cât mai bine necesităților științifice ale publicului.

Muzeul de Istorie Naturală din Londra (South Kensington) a fost cel dintâi care, pe lângă Sistematică, a acordat Biologiei un loc de onoare; atât sala zisă «a lui Darwin», în care sunt expuse dovezile pentru teoria descendenței, cât și sălile cu splendidele grupe biologice de păsări, contează și astăzi ca modele demne de imitat.

După aceasta însă, veni unul dintre elevii lui Haeckel — Dr. Lehmann — care organizând noul muzeu din Altona a lăsat sistematica cu totul la o parte și a aranjat întregul muzeu numai din punctul de vedere biologic. Față de această reformă radicală au sărit reprezentanții vechii direcții ai sistematicii extreme și au atacat cu vehemență noua direcție; profesorul Wandoleck dela muzeul din Dresda a atacat pe Lehmann printr'un articol publicat în «Zoologischer Anzeiger» în care'i spunea: «Un muzeu este un institut științific și nu un Panopticon» ș. a. m. d.

Profesor Georg v. Koch, care în multe privințe și-a câștigat mari merite pentru Muzeologie, a mers și mai departe: el a aranjat în muzeul din Darmstadt o serie de Diorame (însă fără un fund pictat) în care grupase reprezentanții principali ai regiunilor mari bogeografice în mijlocul naturii corespunzătoare. Ideia era desigur, foarte bună și chiar sugestivă, execuția însă nu, căci era o grupare nenaturală, fiindcă în aceeași grupă se găseau stând pașnice una lângă alta speciile cele mai dușmănoase.

Un pas mai departe în această direcție — desigur sugerat și de ideia lui v. Koch — îl formează micul „Muzeu biologic“ din Stokholm (în Skansen) în care se expune foarte frumos fauna Suediei într'o mare Dioramă, arătându-se prin picturi cari formează fundul dioramei, mediul natural în cari trăesc animalele.

În acest interval de timp — deoarece se recunoscuse deja marea importanță a Muzeelor ca instituțiuni de popularizare și educație — au început a se construi în cele mai multe orașe din Europa Muzeee noi și pretutindeni se puteau vedea tot felul de inovațiuni, având de scop să facă colecțiunile publice mai apte pentru îndeplinirea mernirei lor.

Aceasta era starea de desvoltare a muzeelor moderne de istorie naturală și sub aceste impresiuni eram când, în anul 1903, mi s'au acordat fondurile necesare pentru construcția noului local al Muzeului, ale cărui planuri aveam acum să le alcătuesc.

Deși studiasem de aproape toate muzeele europene și deși mi-ar fi fost foarte comod — cum se încercase deja odată — să aleg unul din aceste ca model pentru a'l transplanta în București, totuși mi-am zis — cu toate că îmi îngreuiam astfel lucrarea — că singurul muzeu de istorie naturală al țării, pe lângă cerințele științei generale internaționale, mai are de satisfăcut și o problemă națională și aceasta nu poate fi importată. El trebuie să aleagă comorile și frumusețile caracteristice ale naturei acestei țări și să le pună în evidență și trebuie să fie astfel de adaptat cerințelor intelectuale și caracterului populațiunei încât să se poată obține prin ele un efect cu adevărat instructiv și educador.

Problema a cărei rezolvire mi-am propus-o a fost dar: *de a creia aci un institut, care pe de o parte să servească cercetărilor pur științifice, și anume în prima linie studiului științific naturalist al țării, iar pe de altă parte să înlesnească cultura populară — în sensul cel mai larg — și învățământul științelor naturale.*

Pentru îndeplinirea primei îndatoriri era nevoe să adunăm aci un bogat material de studii și să organizăm laboratorii bune cu locuri comode de lucru, o bibliotecă bună, aquarii, etc.; pentru a doua

însă trebuia să avem o colecțiune publică anume organizată ca să poată corespunde cât mai perfect scopului ei și care să fie aranjată în mod intuitiv, constând din exemplare tipice și bine conservate.

Ce anume trebuie însă să conțină o asemenea colecțiune publică și mai cu seamă cum să prezintăm animalele pentru a putea corespunde cât mai bine atât cerințelor științei cât și nevoilor specifice ale țării și ale poporului? Să expunem animalele numai după sistematică — cum se face încă în cele mai multe din muzeele mari — sau numai după biologie, cum se face în alte muzee? Să punem anatomia, embriologia și paleontologia împreună cu sistematica, sau să le expunem separat, sau ca anatomie comparată? Să expunem animalele și după distribuția lor geografică? Să luăm în considerare și raporturile animalelor între ele, sau față de om, dacă'i sunt folositoare sau vătămătoare? ș. a. m. d. O întreagă serie de asemenea puncte de privire i se prezintă unui Director de muzeu care are a organiza o colecțiune publică și numai o reflexiune matură, cumpănind bine toate țințele la cari tindem să ajungem, poate să ne hotărască pe ce cale să apucăm.

După multă chibzuință, luând în considerare toate împrejurările asupra cărora nu pot insista aci, am ajuns la convingerea că colecțiunea noastră publică nu trebuie să fie unilaterală; ea trebuie să fie astfel organizată încât să poată satisface cerințele diferitelor ramuri ale științei și diferitele interese ale vizitatorilor, astfel încât să le poată procura acestora în toate direcțiile învățătură și stimul.

Această colecție ar trebui să consiste cel puțin din următoarele secțiuni, a căror organizare să se facă după principiile schițate pe scurt aci;

1. *O colecțiune generală de tipuri — aranjată după clasificarea naturală a animalelor* — conținând fauna complectă a țării și speciile cele mai cunoscute de animale, trebuie să formeze scheletul care susține întregul muzău, căci «sine systemata chaos».

În această colecțiune sistematică, trebuie totuși ca diferitele specii să fie astfel montate încât la fiecare să se poată vedea cât mai mult din felul ei de viață; pe cât se poate să se compună grupe mici cu: bărbat, femeie, pui, cuib, ouă, hrană, habitatul, haina de iarnă, haina de vară, mijloacele de apărare, dușmanii, etc. și tot ce se referă la biologia specială a acestei specii.

Fiecărei grupe mai mari de animale — clasă, ordine, familie, etc. — să i se pună și câteva preparate anatomice, cari să pună în evidență caracterele principale ale organizațiunii interne și criteriile clasificățiunii.

Unde este cu puțință, să se pună alături de speciile recente și strămoșii lor fosili, precum și dezvoltarea embrională, pentru ca cu modul acesta să se atragă atenția vizitatorului asupra dezvoltării speciei sau a individului și în general pentru a desvolta interesul său pentru evoluția lumii organice.

2. *O colecțiune specială de anatomie și embriologie comparată*, pentru a arăta în linii mari mersul dezvoltării regnului animal și a'l ilustra prin exemple deosebit de instructive (de ex. dezvoltarea filogenetică a piciorului calului).

3. *O colecțiune specială a paraziților animali și a organismelor provocatoare și transmițătoare de boale*, aranjată în mod biologic. Pe cât cu puțință a se expune în mod intuitiv pentru fiecare boală în parte întregul ciclu de dezvoltare al parazitului și întreaga serie de gazde (purtători) prin care trece.

4. *O colecțiune specială de biologie generală*, în care să se arate prin exemple bine alese fenomenele generale ale vieței animale, fenomenele de adaptațiune, ereditate, etc.

5. *O reprezentare a principalelor regiuni biogeografice din lume și a formațiunilor geografice caracteristice cu locuitorii lor*, eventual expuse în formă de dioramă. — Astfel de ex, Tundra cu locuitorii ei, Deșertul din Arabia, Savana africană, Prairia nordamericană, Pampasurile sudamericane, Djungle, Tufișul australian, ș. a. m. d. Tot astfel: un banc de Coralii cu locuitorii săi, un fund de mare, un banc de stridii, un banc de Heringi, etc.

6. *O colecțiune Oceanografică*, cu arătarea condițiunilor de viață din diferitele adâncimi și medii și fenomenele caracteristice de adaptațiune ale plantelor și animalelor la aceste medii de trai. Expunerea diferitelor aparate și metode de explorare.

7. *O colecțiune Limnologică și Potamologică*, arătându-se viața din râuri și bălți, organizată în același fel ca și cea precedentă.

8. *O colecțiune speleologică*, arătând viața din Caverne cu reprezentarea fenomenelor caracteristice de adaptare la aceste condițiuni speciale de trai.

9. *Istoria naturală a omului*; cu Anatomia (comparație între om și maimuță), Embriologia, Anatomie patologică, Antropologie, Prehistorie și Etnologie, etc.

10. Cu privire la *Zoologia aplicată*, trebuie de asemenea dată o atenție deosebită, căci prin aceasta se răspândește un stimul științific în cercuri cu mult mai largi și colecțiunile devin mai interesante.

Produsele animale, cari se consumă direct de oameni sau se prelucrează de industrie, vor trebui să fie cât mai des expuse — în stare brută sau prelucrată, — alături de speciile respective.

Colecțiunile speciale de *Biologie agricolă, silvică sau de pescărie*, vor aduce într'o țară ca România în totdeauna cele mai mari servicii și vor trezi un interes deosebit în public.

11. *O colecțiune reprezentând rolul pe care'l joacă organismele animale și vegetale în formarea coajei pământului.*

12. *O reprezentare biologică a principalelor formațiuni geografice cu fauna și flora care le caracterizează.* În această din urmă colecție, animalele și plantele nu se vor mai aranja fiecare în parte după clasificare, ci ca părți integrante ale unei unități geografice, adică ca produse ale unui anumit mediu; ele se vor grupa dar după habitatele lor și după comunitățile de viață ce le formează unele cu altele. Aceste grupe vor trebui totodată să pună în evidență raporturile dintre mediul de trai și organismele ce locuiesc înrânsul și deci fenomenele de adaptațiune la care acesta le constrânge prin condițiunile naturale de trai ce le oferă acestor organisme.

Pentru a putea reprezenta mai bine partea caracteristică a acestor formațiuni geografice ca medii de trai a animalelor și plantelor, trebuie ca expoziția să fie făcută — acolo unde e cu putință — în diorame cu fundul pictat, pentru ca aceasta să cuprindă nu numai natura imediat înconjurătoare, ci chiar regiuni cât se poate mai largi.

În linii mari mi-am fixat atunci următorul program pentru aceste grupe biogeografice din România:

A. Viața în ape. 1. *Viața în pâraele de munte cu diferitele lor regiuni biologice:* Torent, Cascade, porțiunea cu pantă mare, porțiunea cu pantă mică, partea din mal care se stropește cu apă din pârâu, porțiunea inundabilă a pârâului.

2. *Viața într'un eleșteu.*

3. *Viața în râuri:* Regiunea litorală, fauna pelagică, viața pe fund și în mълul de pe fund, viața aquatică în bancurile de pietriș și de nisip, pe insule și pe terenul inundabil cu componentele sale, adică: bălți, jepșe, mlaștine, gârle, teren inundabil etc.

4. *Viața în basenul apelor Dunărei.*

a. *Viața în albia Dunărei:* Regiunea litorală, viața pelagică, viața pe fund, viața în pătura de nomol sau de nisip dela fund etc.

b. *Raporturile dintre fauna terestră și fluviu* (Insectele cu metamorfozele lor etc.)

c. *Viața în toate unitățile care compun regiunea inundabilă:* bălți, jepșe, mlaștine, gârle, stufării și alte complexe de plante (păpuriș, rogozuri etc.), terenuri inundabile etc.

d. *Viața în delta Dunărei* cu toate componentele ei.

e. *Viața în lacurile salmastre și în lagune.*

f. *Viața în diferitele părți de mare cu apă îndulcită din fața gurilor Dunărei.*

5. *Viața în porțiunea de mare care udă coastele României,* în afară de porțiunea din fața gurilor Dunărei.

6. *Viața în marea largă.*

B. Viața pe uscat. 1. *Viața pe munți:* crestele stâncoase ale munților, regiunea zăpezei, regiunea pășunelor de munte și regiunea păduroasă înaltă după speciile de arbori, pădurile subcarpatice ș. a. m. d.

2. *Viața în regiunea dealurilor:* pădure, vii, pășune și fânețe, sate și locuri populate, în apropierea pătulelor și depozitelor de cereale etc.

3. *Viața pe câmpie.*

4. *Viața pe stepă* (Bărăgan).

5. *Viața în lunca Dunărei.*

6. *Viața pe grindurile Deltei:* pădurile deltei, dunele de nisip grindurile aluvionare ale malurilor, cordoanele litorale etc.

7. *Viata în stufării*, pe plaur și pe insulele plutitoare.
8. *Viata pe insule* (Ostroavele Dunărei, Popina, Bisericuța, Insula Șerpilor etc.).
9. *Viata în sate și orașe*: curți, grădini de fructe și legume, în cotețe de păsări, în grajdurile de vite, în locuințele omenești, în hambarele de cereale, în pivnițe, latrine, conductele de apă, canalizări etc.
10. *Viata în peșteri*.
11. *Viata în pământ*.
12. *Viata în aer*.

Din acest bogat program pe care-l alcătuisem pentru aranjarea biologică a faunei României am putut executa, în scurtul timp de 11 ani, firește numai o parte relativ mică. Primele începuturi ale acestor colecțiuni sunt însă deja în bună parte gata și cu încetul se vor completa, ba chiar o mare parte din grupele biogeografice — 28 de diorame și o mulțime de grupe mai mici — sunt gata instalate.

Pentru terminarea grupelor începute și pentru prepararea celor noi avem însă nevoie încă de mult timp și mai cu seamă de loc, căci localul Muzeului este deja plin iar pentru noua aripă proiectată va trebui să așteptăm probabil încă mult timp. În tot cazul noua parte va trebui construită cu totul în alt mod, căci experiența ne-a învățat că în multe privințe se poate face mai bine; mai cu seamă pentru diorame trebuie o construcție specială, astfel ca grupele să aibă mai mult loc și să capete pe sus lumina zilei, iar publicul să le vadă dintr'un coridor mai întunecos, așa ca să se poată obține mai bine efectul panoramic necesar.

* * *

În felul acesta proiectasem să organizăm colecțiunea noastră publică, pentru a putea da vizitatorilor muzăului instrucție și stimule în toate aceste direcțiuni.

Știm prea bine că, în scurtul timp de abia 11 ani, acest țel vast nu a putut fi realizat nici măcar în parte; a fost cu atât mai grea a se ajunge la un asemenea rezultat cu cât noi nu dispunem aci — ca

muzeele vechi — de colecțiuni bogate adunate de multe generațiuni, pe cari apoi să le fi putut prepara și expune în modul dorit de noi; din contră noi și astăzi încă suntem nevoiți a colecționa și a ne da toate silințele spre a ne procura preparatele, înainte de a ne putea gândi să compunem din ele colecțiuni, pe cari să le aranjăm astfel ca să corespundă unui scop determinat. Și e lucru știut că toate acestea depind în prima linie de mijloacele materiale ce se pot avea la dispoziție.

Un lucru totuși nu trebuie părăsit din vedere cu ocazia organizării unei colecțiuni publice, pentru ca aceasta să aibă în adevăr darul de a fi instructivă și educativă: Un director de muzău are același scop de îndeplinit ca și un profesor, numai pe căi diferite; și el trebuie dar, întocmai ca și profesorul, să conteze cu psihologia publicului. Pe când însă auditorii unui profesor au cam acelaș grad de cultură și aceleași cunoștințe, așa că el se poate orienta după aceasta în prelegerile sale, vizitatorii unui muzău aparțin tuturor staturilor culturale și au cele mai variate cerințe intelectuale și năzuințe; și totuși colecțiunile unui muzău trebuie să fie în stare de a oferi tuturor acestor categorii de vizitatori învățatură și să-i intereseze deopotrivă. Tocmai pentru acest scop se recomandă ca Muzeologul — întocmai ca și profesorul — să caute mai întâi puncte de contact cu cunoștințele pregătitoare, necesitățile și interesele intelectuale ale vizitatorului, pentru ca cu modul acesta să-l poată conduce dela cunoscut la necunoscut și să-l instruiască. Din acest punct de vedere — după cum s'a amintit mai sus — cel mai bun mijloc este de a pune în evidență și folosul ce-l oferă omului obiectele expuse și a nu lăsa din vedere și întrebuițarea lor practică. Astfel ar trebui să se expună pe lângă mamifere și blănille — cu numele lor întrebuițate în comerț —, la Balene să se pună spermacet fanoanele, etc. și alte produse; la pești produsele principale ale pescăriilor, cum se găsesc în comerț; la păsări penele brute și prelucrate cu se găsesc în comerțul de pene, ș. a. m. d.

Toate aceste obiecte au pentru o colecțiune publică o importanță, nu numai fiindcă procură publicului o mulțime de cunoștințe nouă, ci și fiindcă prin ele se dezvoltă la vizitator o serie de interese noi pentru însemnătatea pur științifică naturalistă a acestor obiecte. Aceste

puncte de contact servesc dar ca excitante, pentru a trezi curiozitatea științifică, și ca legătură de unire între interesele primitive ale publicului și cunoștințele științifice pe care voim să le popularizăm. Firește, nu trebuie mers prea departe în această direcție, căci pentru aceste scopuri sunt muzeele speciale de comerț și industrie, muzeele de vânat și pescuit, etc. Fiecare director de muzeu va ști în această privință să găsească justa măsură pentru a nu uita ținta sa principală — răspândirea cunoștințelor științifice — și pentru a nu servi vizitatorilor săi numai condimente în loc de hrană.

Pentru aceleași motive — pentru a captiva mai bine pe vizitator și a-i trezi apoi încetul cu încetul curiozitatea științifică — este necesar de a expune în colecțiunea publică o serie de Rarități, exemplare splendide etc., cari servesc ca obiecte de atracțiune sau reprezentațiune și dau muzeului o splendoare deosebită.

De asemenea, interesul pentru știință devine și mai intensiv dacă i se dă publicului posibilitatea să arunce o privire și prin atelierelor unde se făurește știința. Expunerea unor aparate de explorațiune oceanografice, arătarea metodelor cercetărilor microscopice și a tehnicei microscopice moderne, lucrările de taxidermie, metodele de colectare și preparare și a. m. d. și pe lângă toate acestea și portretele oamenilor de știință și a laboratoarelor lor, etc; toate acestea stabilesc între public și știință o intimitate cu mult mai mare și pot fi foarte fecunde.

Spre toate aceste direcțiuni, precum și printr'un mod de expunere curat și estetic, muzeul nostru și-a dat osteneala de a face tot ce i'a stat în putință. Rezultatele obținute pe această cale sunt cât se poate de favorabile; e suficient să amintesc numai, că într'o singură Duminică am ajuns odată a avea 15.200 vizitatori, ceea ce pentru un oraș relativ mic, ca Bucureștii (350,000 locuitori), este desigur foarte mult.

Cu aceasta cred că am schițat, în linii mari, Muzeul nostru și m'aș bucura dacă prin aceasta aș fi putut aduce vreo mică contribuție la Muzeologie și la transformarea colecțiilor publice ale muzeelor în adevărate institute de popularizarea științei.

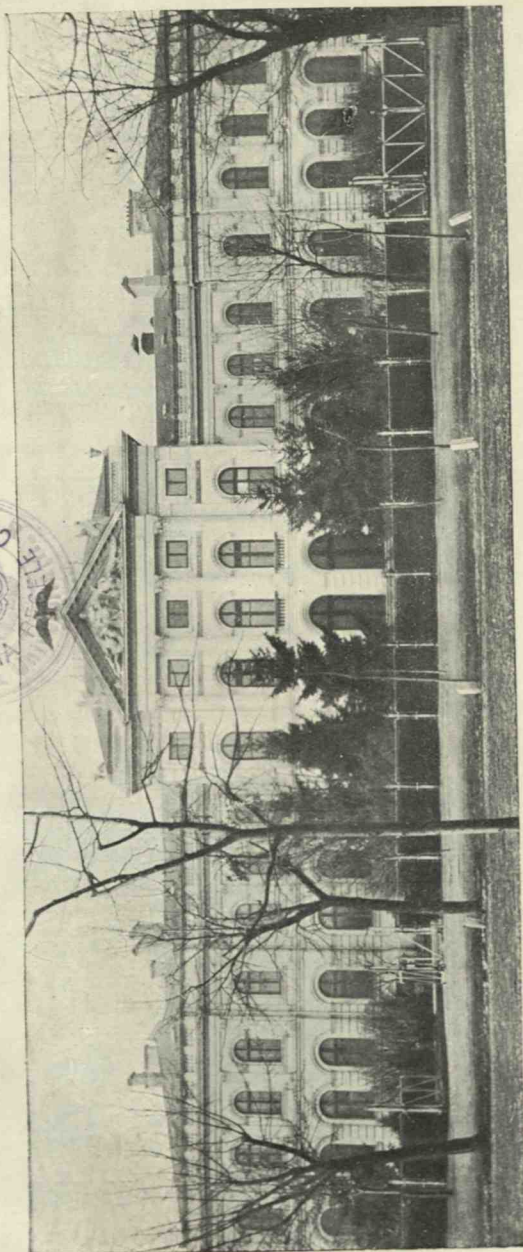

Fig. 1. Localul Muzeului de Istorie Naturală.

13.

Fig. 2. Vestibulul cu grupele de Gorila.

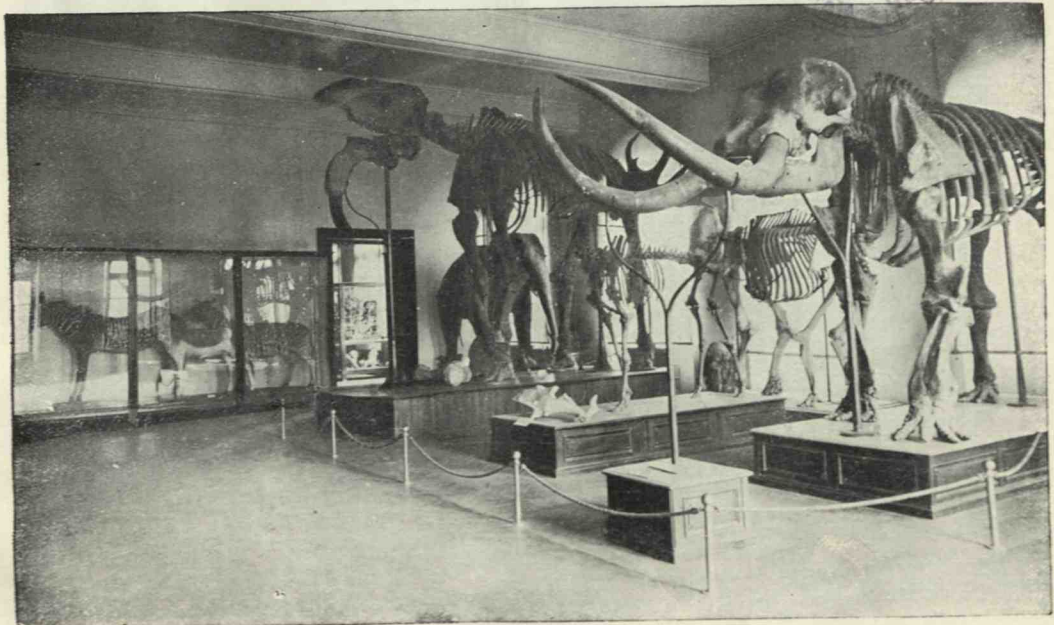

Fig. 3. Sala Dinothermalului și grupele de Maimuțe antropomorfe.

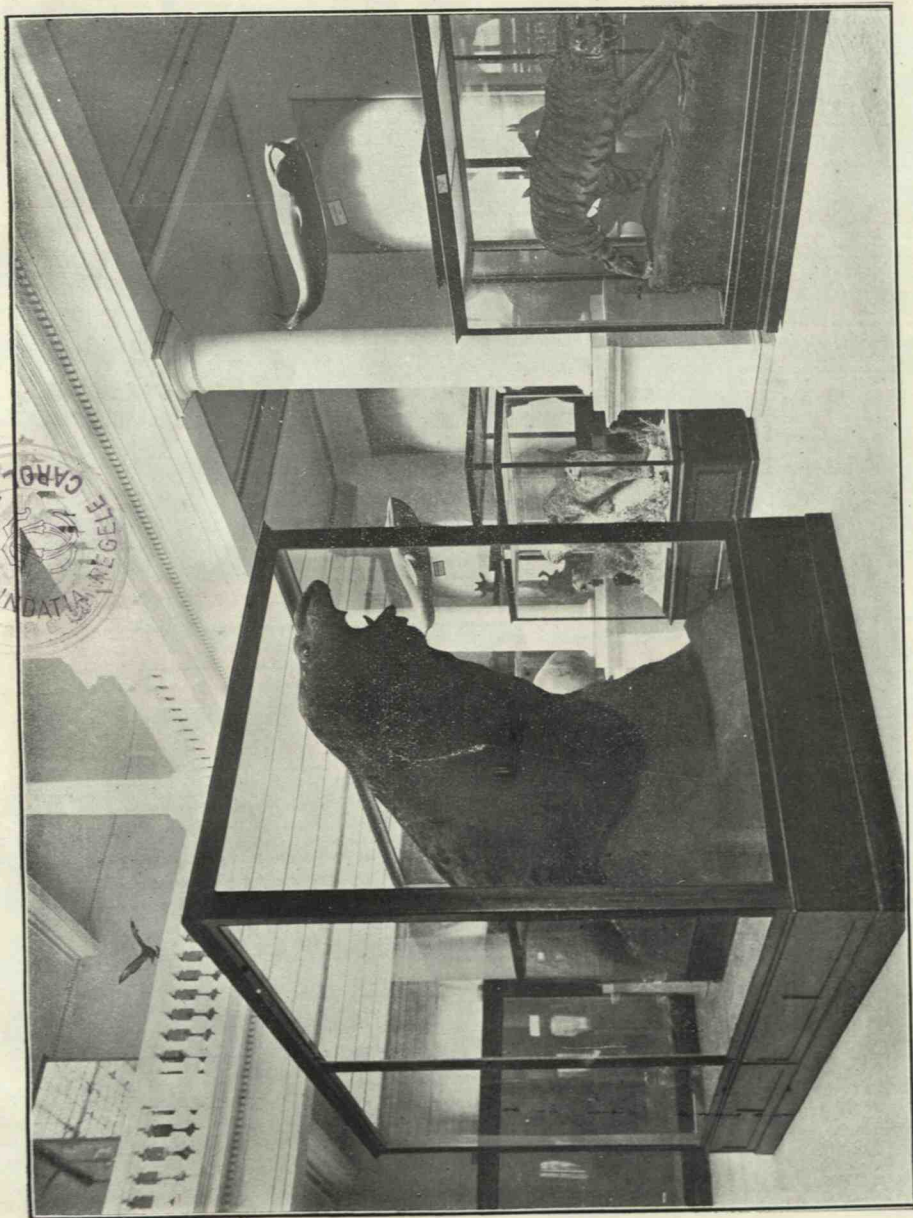

Fig. 4. Sala mare de mamifere cu Elefantul de mare (*Macrorhinus elephantius*) la mijloc. In fund dioramele biogeografice.

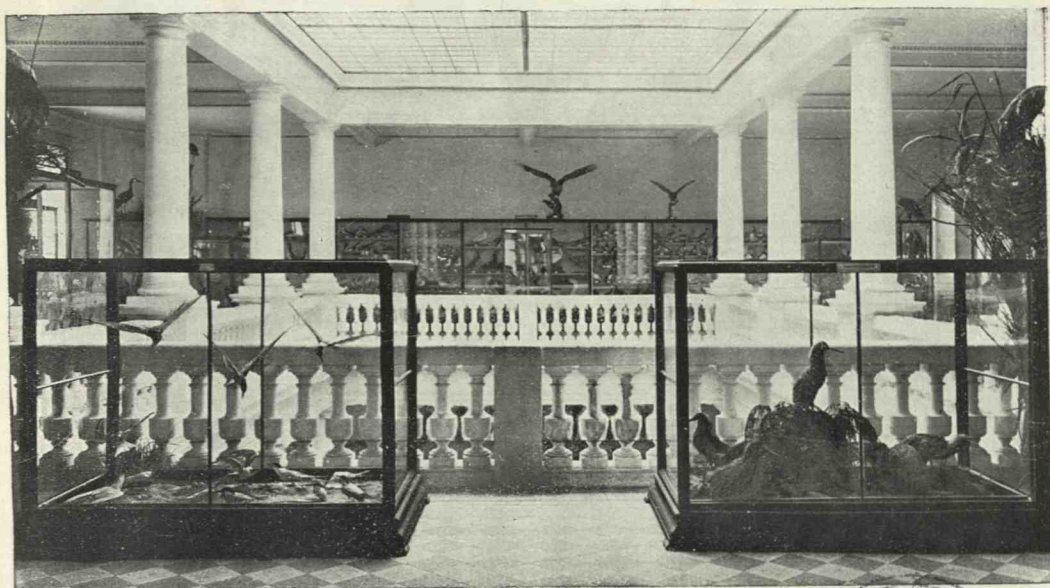

Fig. 5. Sala mare de păseri (vedere generală).

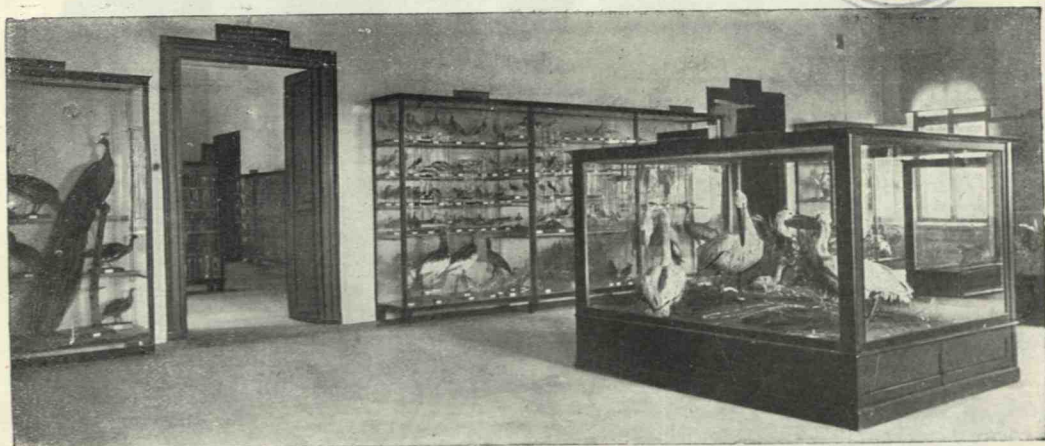

Fig. 6. Sala mică de păseri cu grupe de păseri din România.

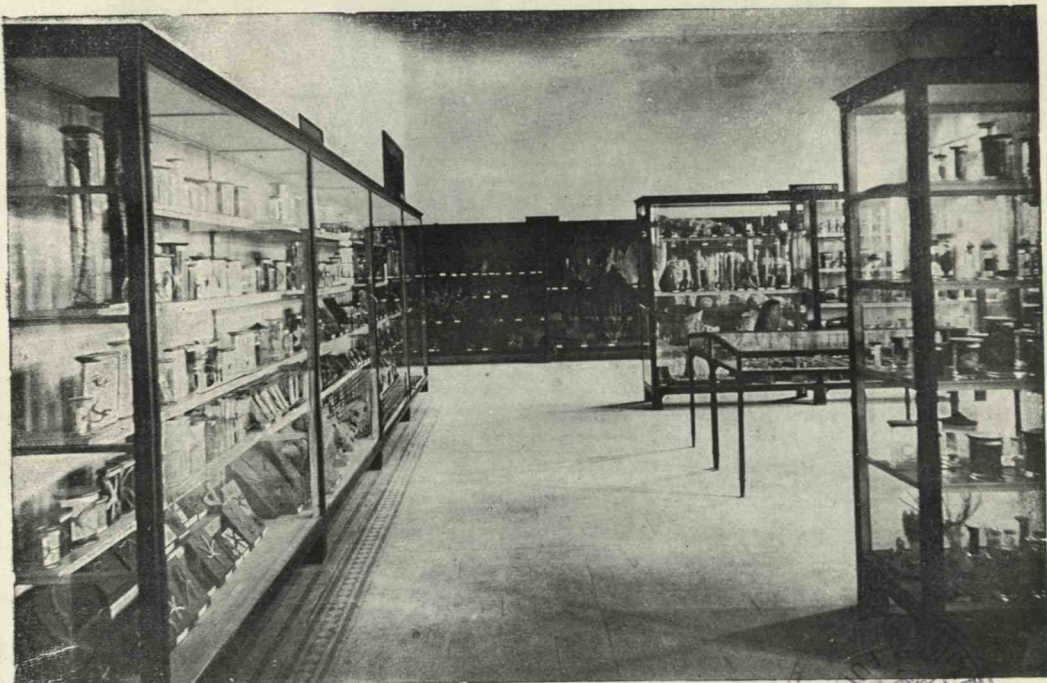

Fig. 7. Sala Coralelor.

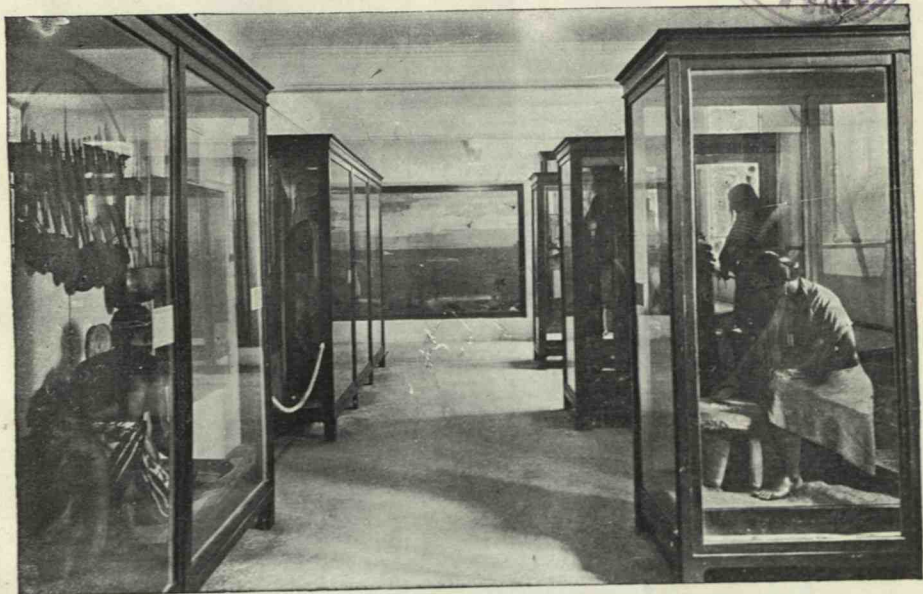

Fig. 8. O sală de Etnografie cu o Dioramă biogeografică în fund.

Fig. 9. Grupa cu schelete de Gorilla.

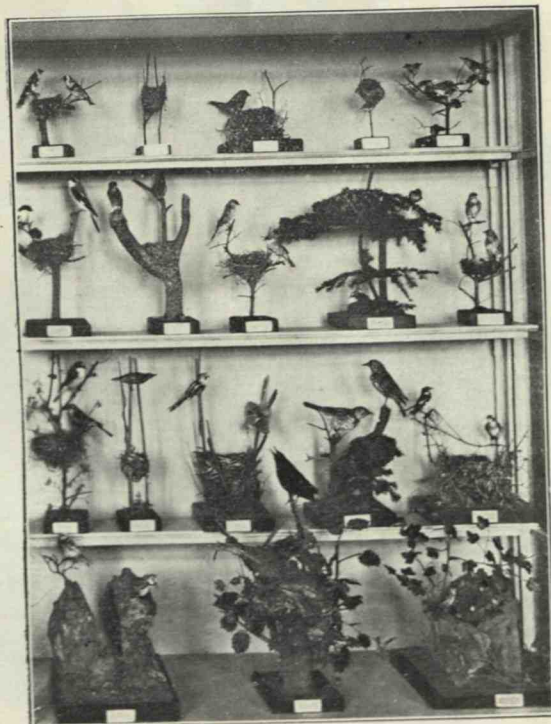

Fig. 11. Stârci albi (*Ardea egretta* și *Ardea garzetta*) la cuiburi în stăvăniile Dunării.

Fig. 12. Grupă de Condori din Cordilieri.

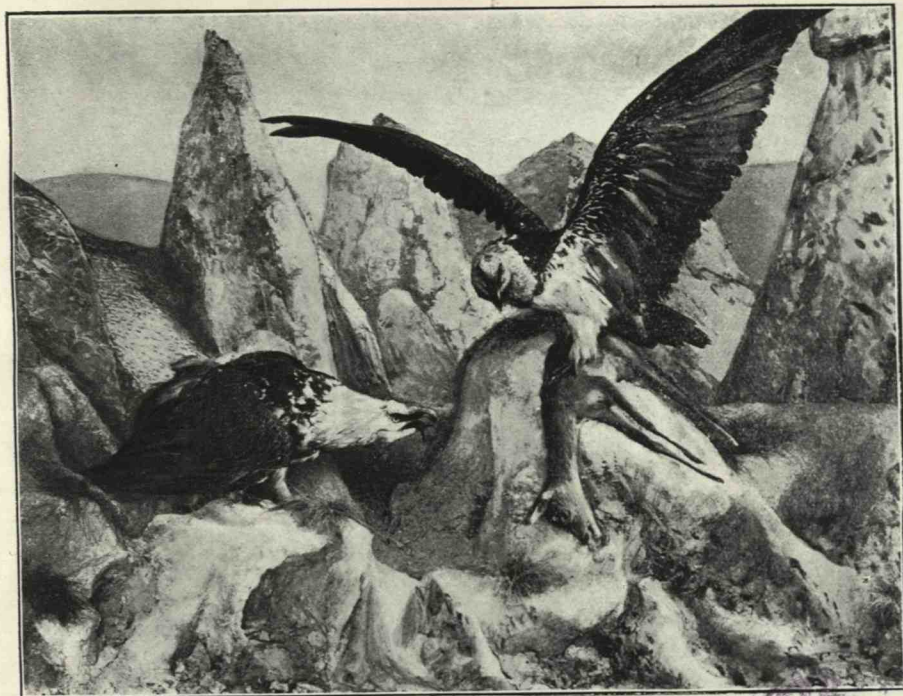

Fig. 13. Grupă de vulturi cu barbă (*Gypaetus barbatus*) în Carpați.

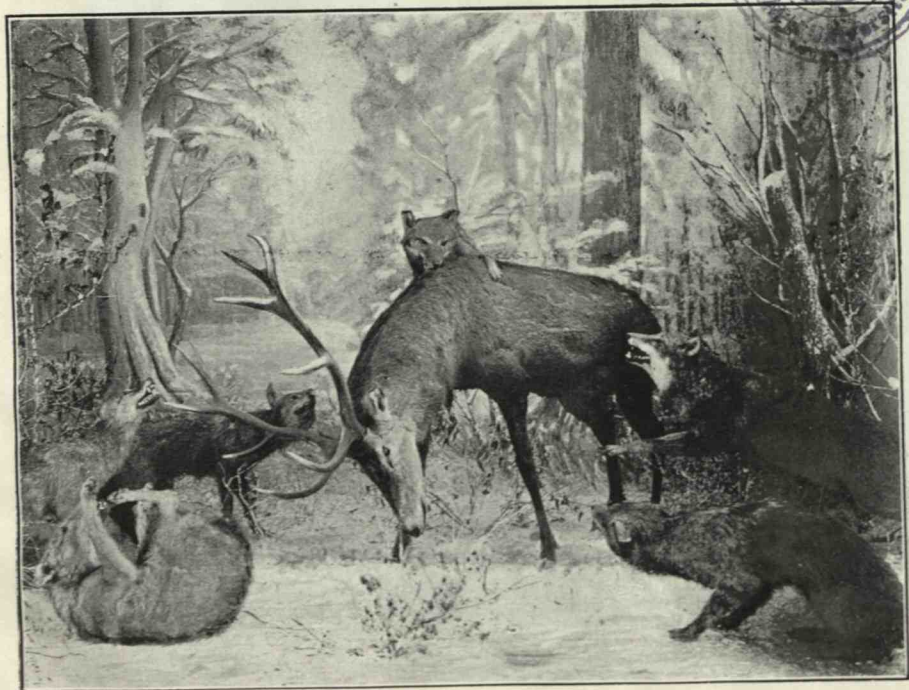

Fig. 14. Cerb atacat de lupi într'o pădure din Moldova (Dioramă).

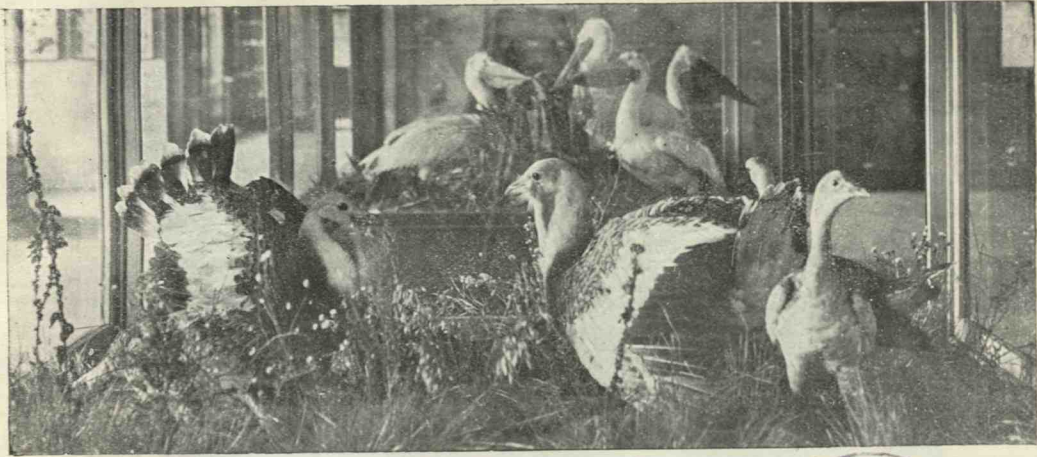

Fig. 15. Droi (Ottis tarda) pe Bărăgan.

Fig. 16. Viața într'o pădure subcarpatică.

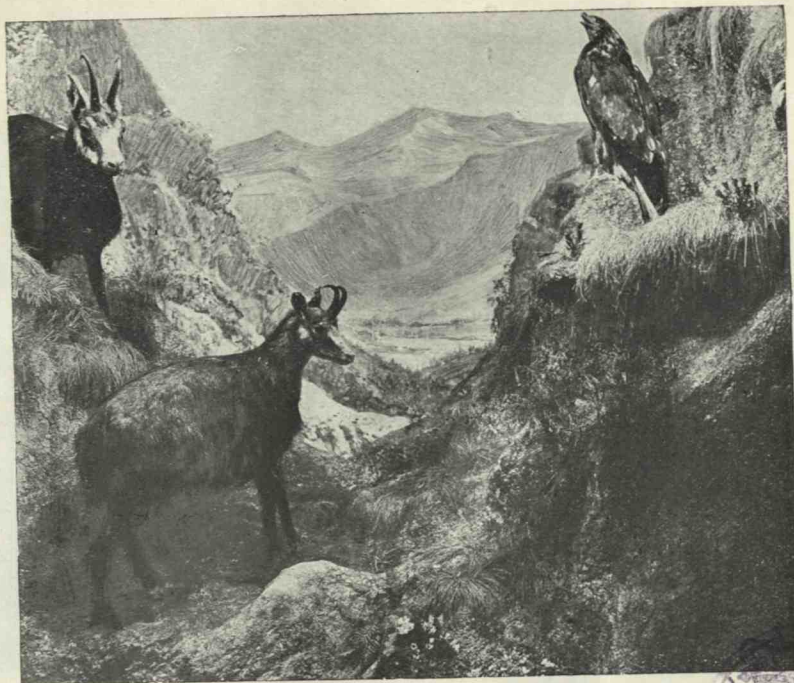

Fig. 17. Viața pe culmele Carpaților (Dioramă).

Fig. 18. Viața într'o pădure din Carpați (Dioramă.)

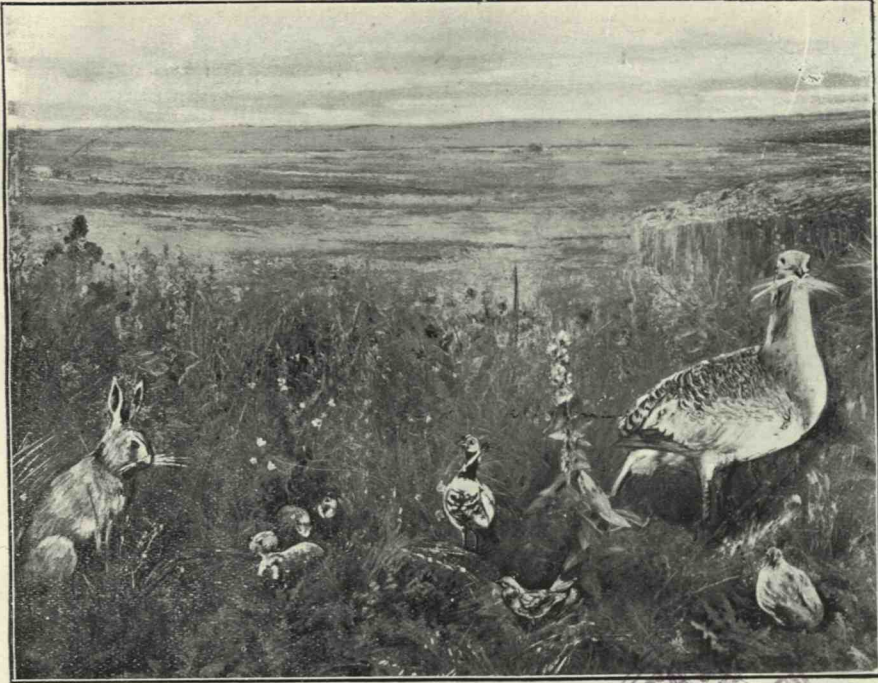

Fig. 19. Viața pe Bărăgan.

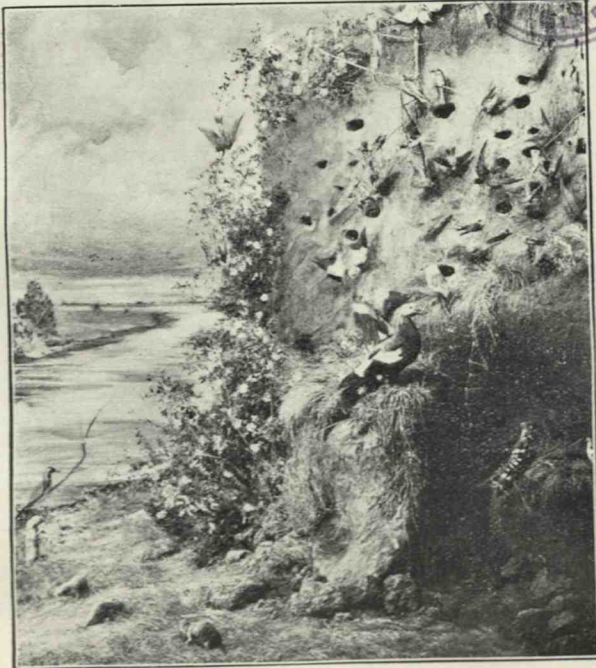

Fig. 20. Viața la un mal de Dunăre.

Fig. 21. Viața pe un grind din Balta Dunărei în timpul inundației.

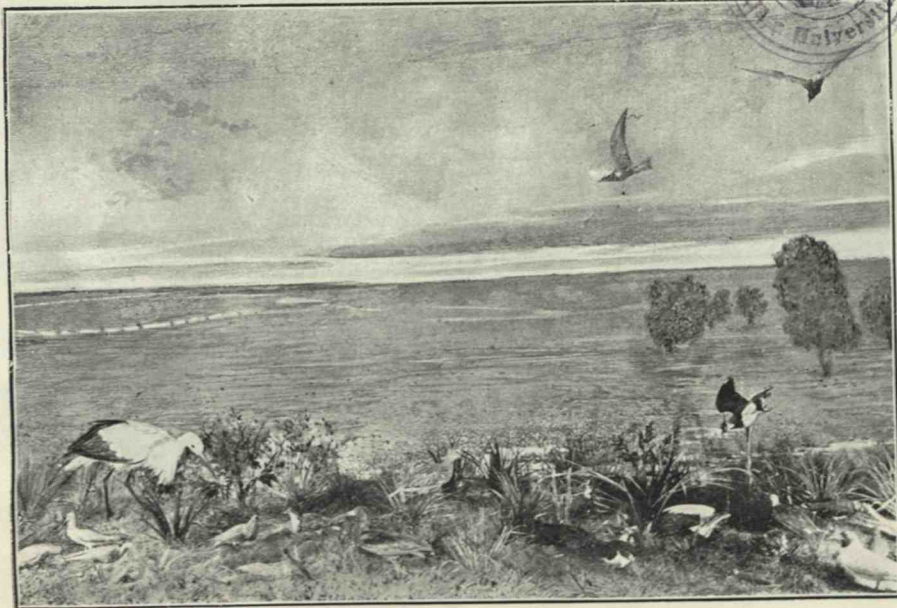

Fig. 22. Viața pe terenul inundabil al Dunărei în timpul retragerii apelor.

Fig. 23. Viața pe cordonul de nisip dintre lacul Razim și Marea Neagră.

Fig. 24. O colonie de Stârci și Cormorani pe sălciile din Delta Dunărei.

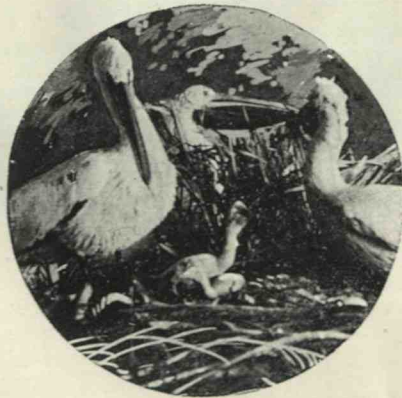

Fig. 25. Pelicani la cuiburi.

Fig. 26. Viața pe Plaur în delta Dunării.

Department of Health and Human Services

**VERIFICAT
2017**

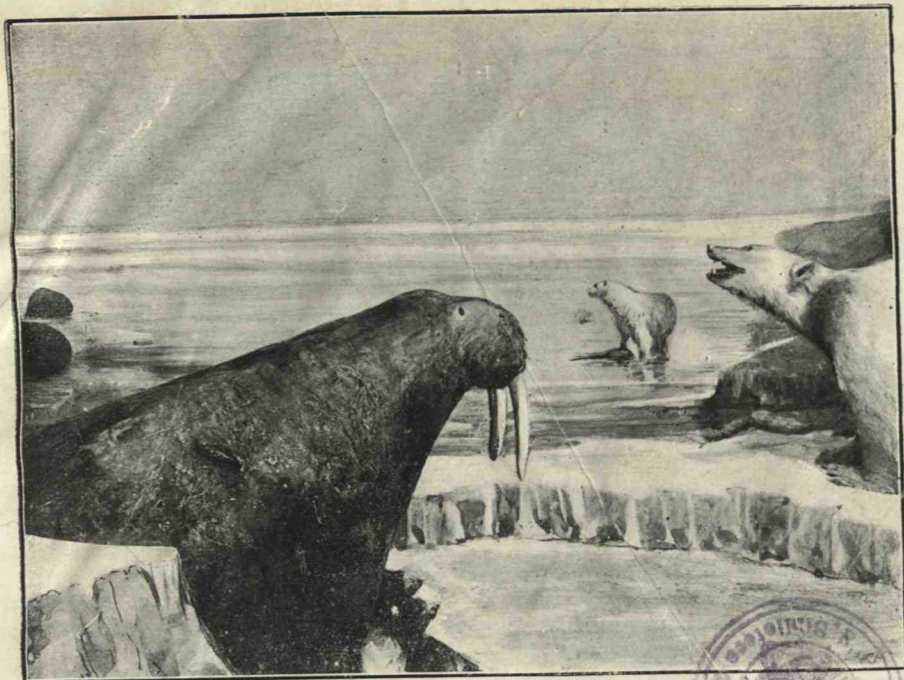

Fig. 27. Viața în regiunile arctice.

Fig. 28. O familie de australieni. (Model de expunere pentru secția etnografică).

BIBLIOTECA
CENTRALĂ
UNIVERSITĂȚII
"CAROL I" BUCUREȘTI

VERIFICAT
2007

VERIFICAT

BIBLIOTECA
CENTRALĂ
UNIVERSITĂȚII

VERIFICAT
2017